

Scepter

beeldend doel

Doelstelling en benodigdheden

■ De kinderen leren over de relatie tussen de functie van een voorwerp en zijn vorm, kleur, versiering en constructie.

technisch doel

■ Het knippen, oprollen, vouwen en vastplakken van ribkarton, papier of karton en/of folie.

materiaal

■ Grote kokervormen (bijvoorbeeld huishoudrollen), gekleurd ribkarton, resten gekleurd papier of karton en foliepapier. Eventueel grote en kleine tempexbollen.

gereedschap

■ **a** Per leerling een schaar en een potje lijm.
■ **b** Plakband en spelden.

leer- en hulpmiddelen

■ **a** Afbeeldingen van machtssymbolen, zoals scepters, kronen, rijksappels, tronen of onderscheidingstekens.

■ **b** Literatuur: *Ornament, symbol & teken* door René Smeets, Cantecleer, De Bilt.

beeldende inleiding

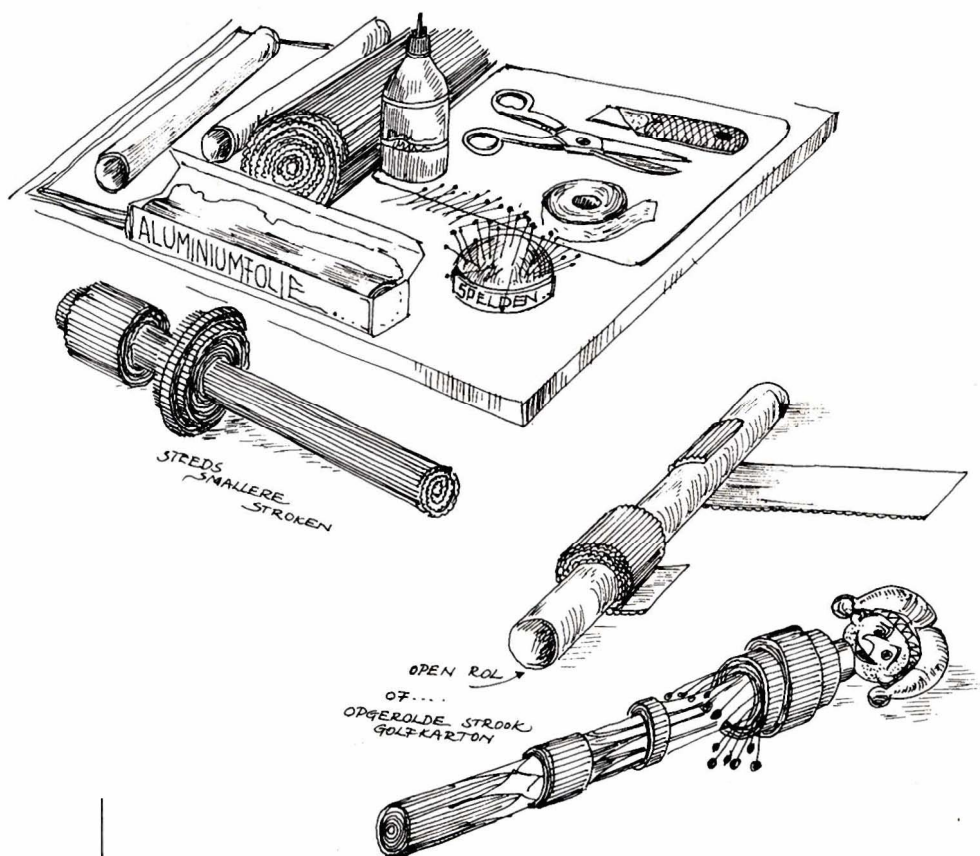
Lesverloop

■ Uitgangspunt voor deze les zou een afbeelding kunnen zijn van de waardigheidssteken van een Egyptische farao, bijvoorbeeld de kromstaf en waaier uit het graf van Toetanchamon (ca. 1340 v. Chr.). De kromstaf als koninklijk of goddelijk onderscheidingsteken gaat terug op de voorhistorische herderkoningen van Neder-Egypte en is nog steeds in gebruik bij bisschoppen in de katholieke kerk. De waaier (of dorsvlegel?) was het machtssymbool van het stamhoofd der nomaden die Opper-Egypte bevolkten. De farao, als heerser van heel Egypte, droeg dus beide symbolen. Kromstaf en waaier zijn voorbeelden van scepters die door vrijwel alle latere koningen of heersers als teken van hun waardigheid en gezag werden gevoerd, vaak samen met andere zogenaamde 'rijksinsignieën' als kroon, troon en rijksappel. Ook minder serieus te nemen heersers, zoals carnavalsprinsen, dragen scepters.

Bespreek met de leerlingen een scepter wat betreft:

■ *De vorm:* een scepter is meestal een langwerpige staf met een ronde vorm, waardoor hij gemakkelijk is vast te houden. Op sommige plaatsen is de staf wat dikker en extra mooi versierd. De top van de scepter is het meest uitgewerkt met als bekroning de kop van een dier (bijvoorbeeld adelaar of leeuw), een kroon of een hand met opgestoken vingers.

■ *De versiering:* deze moet aan de vorm zijn aangepast. Vaak zien we ritmisch verdeelde ringmotieven van een andere kleur of een ander materiaal. Ook spiraalvormige versieringen komen voor, of in de lengterichting lopende ribbels of groeven. Op uitstulpingen of aan de top zijn de versieringen

gedetailleerder. Hier zitten bijvoorbeeld kostbare edelstenen. De versiering loopt rondom door.

■ **De kleur:** deze wordt vaak bepaald door het 'koninklijke' materiaal waarvan de scepter is gemaakt, zoals goud, ivoor, brons, edelstenen, glas of verguld hout. Kleuren die veel voorkomen zijn: (konings)blauw, rood, paars, zwart en wit in combinatie met goud of zilver. Scepters van carnavalsprinsen zijn bonter van kleur.

technische inleiding

■ **a** Als basisvorm kan een lange kartonnen koker of een opgerold stuk ribkarton dienen. Eventueel worden kokers met plakband aan elkaar bevestigd. Laat eerst de grondvorm van een scepter maken.

■ **b** Deze grondvorm wordt bekleed met repen ribkarton, gekleurd papier en/of foliepapier. Deze uitwerking gebeurt naar eigen fantasie, waarbij rekening wordt gehouden met hetgeen verteld is over vorm, kleur en versiering.

begeleidings- adviezen

■ **a** Stimuleer een fantasievol gebruik van ribkarton (zie ook 'Golfkarton' deel 6 van *Handenarbeid als creatief spel*, Cantecleer, De Bilt).

■ **b** Wijs op een consequente toepassing van een versieringsmotief.

■ **c** Als grondvorm voor de top kan een dikke tempexbol dienst doen.

nabespreking

■ **a** Hoe is de vormgeving van de scepters? Waar liggen de overeenkomsten en verschillen?

■ **b** Zijn de versieringen aangepast aan de vorm?

■ **c** In welke scepter zitten de meeste kleuren en in welke de minste? Hoe werkt dat?

■ Hoe is het ribkarton verwerkt?

kunsthijzer

■ Kromstaf en waaijer uit het graf van Toetanchamon, catalogus *Coden en farao's*, Rotterdam 1979.

■ *Kunstschrift OKB*, 1980, no. 3, 'Zonder aanzien des persoons; de verbeelding van de staatsmacht'.

Andere opdrachten

■ **1** Soldaat van de koninklijke erewacht.

■ **2** Koninklijke sterrekijker.

■ **3** Prachtige grenspaal.

